Dokumentation af efterspørgsel på uddannelsesprofil

Bilag til ansøgning om prækvalificering af ny masteruddannelse i Skolelivets socialpsykologi, Roskilde Universitet

1-10-2014

Indhold

Arbejdsmarkedsefterspørgsel efter uddannelsens profil 2

Aftagerundersøgelse 2

Aftagerundersøgelsens fase 1: indledende interviewundersøgelse: Brede afsøgende interview med fem potentielle aftagere 3
Bjørn Glæsel 4
Gunnar Witt 4
Kirsten Hansen 4
Pauline Ansell–Henry 5
Signe Lund Winther 5

Aftagerundersøgelsens fase 2: Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse blandt 91 aftagere, særligt skoleledere 7

Aftagerundersøgelsens fase 3: Kvalitativ interviewundersøgelse blandt potentielle aftagere og skoleaktører 16
Claus Hjortdal 17
Hanne Dollerup, ... 17
Jonas Wittendorff 18
Forelæggelse for aftagerpanelet på Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning 19

Samlet konklusion på aftagerundersøgelsen 20
Uddannelsens relevans og beskæftigelsessigte 20

Spørgeskema vedrørende oprettelse af ny masteruddannelse – Master i Skolelivets Socialpsykologi ved Roskilde Universitet 21

Arbejdsmarkedsefterspørgsel efter uddannelsens profil

For at sikre at masteruddannelsen i Skolelivets Socialpsykologi forankres i aktuel praksis, har vi gennem det seneste år udført en aftagerundersøgelse i 3 faser. Vi har således inddraget en række af feltets forskellige aftagere i uddannelsesudviklingen med deres forskellige perspektiver for at udvikle en bæredygtig uddannelse. Vi har prioriteret at inddrage både skoleaktører fra forskellige faggrupper og kommunale aktører fra det bredere område i snitfladerne mellem skole– og forvaltning. Endelig har vi inddraget undervisningsministeriets særlige ressourcecenter i forhold til inklusion for at sikre, at både det faglige indhold og vores forståelse af, hvem de relevante aftagere er, har kunnet udvikles med afsæt i ressourcecentrets omfattende viden.

Aftagerundersøgelse

I dette bilag findes en gennemgang og analyse af aftagerundersøgelsen organiseret efter de tre faser:

fase 1: Indledende interviewundersøgelse: Brede afsøgende interview med fem potentielle aftagere

fase 2: Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse blandt 91 aftagere, særligt skoleledere

fase 3: Kvalitativ interviewundersøgelse blandt potentielle aftagere og skoleaktører og høring af Aftagerpanelet ved Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning – PAES.

Desuden fremgår undersøgelsens spørgeskema på side 21 og frem.

Aftagerundersøgelsens fase 1: indledende interviewundersøgelse: Brede afsøgende interview med fem potentielle aftagere

I den indledende interviewundersøgelse inddrog arbejdsgruppen perspektiverne fra 5 forskellige aftagere, hver især særligt udvalgt på baggrund af en bred forankring og indsigt i feltet omkring børn og skole:

1. Bjørn Glæsel, tidligere leder af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), central i udviklingen af inklusionsindsatserne og det tværfaglige samarbejde i Københavns Kommune.
2. Gunnar Witt, privatpraktiserende psykolog og supervisor for skoleområdet, der samtidig underviser på læreruddannelsen med særligt fokus på specialundervisning og inklusion.
3. Kirsten Hansen, souschef for en stor kommuneskole i København, tidligere leder af familieklasseindsatserne i København.
4. Pauline Ansell–Henry, specialkonsulent i Undervisningsministeriets inklusionsteam med fokus på indsatserne omkring udsatte børn og unge, samt overgange mellem daginstitution og skole.
5. Signe Lund Winther, undervisningskonsulent i børne- og ungeforvaltningen i en kommune, som yder en særlig indsatser i forhold til socialt udsatte, tidligere folkeskolelærer og fællestillidsrepræsentant for Danmarks Lærerforening (DLF).

Interview blev gennemført på baggrund af tidlige udkast til uddannelsesbeskrivelse, kompetenceprofil og sammenligning med beslægtede uddannelser.

Der blev stillet spørgsmål på baggrund af denne *spørgeguide*:

Baggrund og indhold
Uddannelsens navn
- Hvilke signaler sender titlen – er den genkendelig og relevant set fra den interviewedes position?
- Hvordan opleves overensstemmelsen mellem titlen og det skitserede indhold i uddannelsen?

Uddannelsens indhold
- Hvilke overvejelser har den interviewede gjort sig om uddannelsens indhold?
- Hvad er den overordnede indstilling til uddannelsesbeskrivelsen?
- Er indholdsbeskrivelserne fyldestgørende?
- Hvilke områder er interessante, tankevækkende, inspirerende etc.?
- Hvilke forståelsesmæssige problemer støder man på som læser?
- Hvordan opleves sammenhængen mellem uddannelsesbeskrivelsen og målgrupperne for uddannelsen

Beskæftigelsesmuligheder
- Hvor forestiller den interviewede sig, at vores masterstuderende vil få beskæftigelse?
- Hvilke positioner i den interviewedes organisation vil en Master i Skolelivets Socialpsykologi med fordel kunne bestride?
- Hvilke positioner i beslægtede organisationer vil en Master i Skolelivets Socialpsykologi kunne bestride?
- Hvilke kvalifikationer (viden og færdigheder) og kompetencer kunne med fordel supplere de allerede beskrevne?

Øvrige kommentarer?

Bjørn Glæsel

tidligere leder af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), central i udviklingen af inklusionsindsatserne og det tværfaglige samarbejde i Københavns Kommune:

Fra PPR's side har vi talt og skrevet meget om behovet for at forholde sig til konteksten og baggrunden for børns vanskeligheder i skolen og behovet for ikke blot at undersøge det enkelte barn men også konteksten.

Vi har nogle lærere og pædagoger i skolen med rimeligt veldefinerede opgaver (og tydelige problemer, som I skriver). Vi har nogle skoleledere med deres definerede – og ret brede – opgaver og kompetencer. Vi har nogle PPR ansatte, som i meget forskellig grad og omfang forholder sig til de problemer, der peges på i forslaget. Fælles for disse grupper er, at de har været der i lang tid og kender deres opgaver og samtidig er noget optaget af deres formelle kompetencer …

Gunnar Witt

privatpraktiserende psykolog og supervisor for skoleområdet, der samtidigt underviser på læreruddannelsen i specialundervisning og inklusion.

Inklusion skal fylde noget alle vegne, men der savnes mere kvalificerede uddannelser.

Der er mange, der bliver handlingslammede [af at møde en række nye udfordringer i praksis – både i form af inklusionskravet og skolereformen] – og derfor er der brug for, at der er nogle, der kan bidrage til udvikling af nye handlestrategier.

En anden vinkel, som jeg synes er uhyre væsentlig, er, at der skal udvikles et nyt undervisningsbegreb, lærerene skal finde nye måder at undervise på. Og jeg har ikke svaret – og tror heller ikke at andre har det – endnu. En af brikkerne til et svar er deltagelse – deltagelse i læreprocesser og de sociale processer. Men hvordan kan det se ud i praksis? Der skal altså eksperimenteres – og det ind i den skolastiske virkelighed, med formel læring som eleverne bliver målt på.

Kirsten Hansen

souschef for en stor kommuneskole i København, tidligere leder af familieklasseindsatserne i København

det er bare en 'glimrende ide – det er lige det vi har brug for'

bindeled mellem de mange aktører … det mangler vi.

det handler netop om at tage udgangspunkt i skolens kerneopgave og ikke i special- eller ved siden af – men at inddrage eller samle de forskellige funktioner.

Når en lærer med udfordringer kontakter ressourcecentreret handler det om at arbejde tværfagligt. Vi mangler aktører der kan det – arbejde som bindeled, arbejde med tværfagligt samarbejde… [Eksperterne har] en akademisk skoling i individperspektivet… de bliver på den kliniske banehalvdel… de kommer med de sædvanlige statiske svar – de kan ikke gå ind in kontekster og arbejde med aktørerne her – både børn og voksne… vi har mere brug for en 'skoleolog' – sådan som I beskriver det! En der har indsigt i de systemer…

Pauline Ansell–Henry

specialkonsulent i Undervisningsministeriets inklusionsteam med fokus på indsatserne omkring udsatte børn og unge samt overgange mellem daginstitution og skole.

Jeg er rigtig vild med udviklingsprojektvinklen og tænker, at det er helt rigtigt set, at kommunerne er meget orienteret mod kombineret kompetenceudvikling.

Signe Lund Winther

undervisningskonsulent i børne- og ungeforvaltningen i en dansk kommune med særlige indsatser omkring socialt udsatte, tidligere folkeskolelærer og fællestillidsrepræsentant for DLF.

Generelt, det er virkelig det, vi står og mangler.

Uddannelsen er lang mere interessant, den kan jo meget mere [end de andre masteruddannelser]

Cand.pæd. er individ og psykologbaseret. Det skal være meget tydeligt i beskrivelsen, at uddannelsen er renset for diagnoser og specialpædagogik.

"Det skal være tydeligt tværprofessionelt – det er dem vi mangler. De skal kunne samle på tværs, men tit så mangler de legitimitet. Akademisering kan give dem sådan en legitimitet".

Det er toprelevant for lærere – og som konsulent, er det noget, jeg gerne vil lære. Den får knyttet den pædagogiske verden sammen. Det er relevant for alle faggrupper [inden for børne- og ungeområdet]

Særligt om beskæftigelse:

Specialistfunktioner i folkeskolen, hvis det er lærere – ofte specialister, som binder børne- og ungeområdet sammen. Det kunne også være andre indenfor børne- og ungeområdet fx pædagoger, socialrådgivere eller PPR–folk.

Særligt om jobfunktioner:

"Det skulle spredes ud – ikke en enkelt medarbejder, men noget for alle".

"Det vil være tværgående positioner i skolen, som vil være centrale placeringer af kompetencen."

Resultaterne af denne undersøgelse pegede på, at de hidtidige analyser af feltets behov for en ny uddannelse var korrekte. Der var således en bred enighed om, at der er et stort behov for en uddannelse som den foreslåede.

Paletten af aftagere i denne del af undersøgelsen pegede samtidig på behovet for at uddannelsesbeskrivelsen kunne præciseres på nogle områder – forslag der alle er inddraget i det videre udviklingsarbejde:

- Det blev understreget at uddannelsesbeskrivelsen med fordel kunne understrege, at uddannelsen retter sig mod *relationsarbejde* – et begrebsvalg, som det vurderes øger genkendeligheden i feltet.
- Det blev også understreget at det kunne uddybes, hvilke *funktioner* personer, der har taget masteruddannelsen i skolelivets socialpsykologi, kan udfylde – et tema, der både blev skærpet i uddannelsesbeskrivelsen og de efterfølgende aftagerundersøgelser, hvor respondenterne specifikt blev bedt om at pege på relevante stillinger og funktioner, som en Master vil kunne varetage.
- Den tætte forbindelse mellem 'fortællinger fra praksis' og de teoretiske forståelser og begreber blev både fremhævet som positivt, men også ønsket udfoldet med henblik på at understrege, hvordan netop denne kobling kan åbne op for handlemuligheder i praksis. Dette er et tema, der også er fulgt op i alle efterfølgende led af vekselvirkningen mellem aftagerundersøgelse og uddannelsesbeskrivelse.
- Endelig blev det specifikt understreget som særligt ved denne uddannelse, at den lægger op til at skolens deltagere selv rustes til at arbejde for udvikling i netop skolens kerneopgaver, fremfor at vægtlægge 'udefrakommende interventioner'. Dette blev understreget som særligt positivt og der blev udtrykt ønske om at dette element blev fremhævet. Det er sidenhen blevet udfoldet at uddannelsen faktisk har begge målgrupper i sigte, men det fremhæves fortsat at netop den interne oprustning på skolerne fremstår som et område, der er særligt for denne uddannelse.

Aftagerundersøgelsens fase 2: Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse blandt 91 aftagere, særligt skoleledere

Arbejdsgruppen gennemførte fra juni til august 2014 en anonymiseret internetbaseret spørgeskemaundersøgelse for at få mere viden om uddannelsens potentiale og relevans i forhold til det tilsigtede arbejdsmarked og med henblik på at styrke arbejdet med videreudvikling af uddannelsens læringsmål, indhold og arbejdsmarkedsfokus.

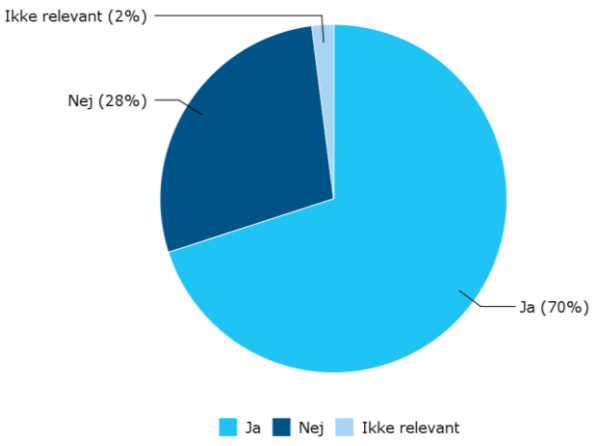
Spørgeskemaundersøgelsen blev udsendt pr. mail til 91 udvalgte aftagere. Kriterierne for udvælgelsen var: ansættelsessted (offentlig, privat, ngo), ledelsesansvar og jobansvarsområde med et særligt fokus på skoleledere. Aftagerne adspurgtes bl.a. om deres opfattelse af uddannelsens relevans og potentiale. Som baggrund for undersøgelsen blev udsendt en uddannelsesbeskrivelse med kompetenceprofil. Samlet set har undersøgelsen en svarprocent på 58.

Hovedpunkter fra spørgeskemaundersøgelsen

Målet med spørgeskemaundersøgelsen var at afdække, hvor godt uddannelsen rammer det behov den nye virkelighed i og omkring skolen rejser – og om man kunne forestille sig at fx folkeskolelærere bliver bevilliget efteruddannelse i form af en masteruddannelse, selvom det ikke har været en tradition. I udvælgelsen af respondenter var det således et mål både at ramme ned i virkeligheden omkring skolelivet og at ramme beslutningstagere omkring efteruddannelsesspørgsmålet i skoleverdenen.

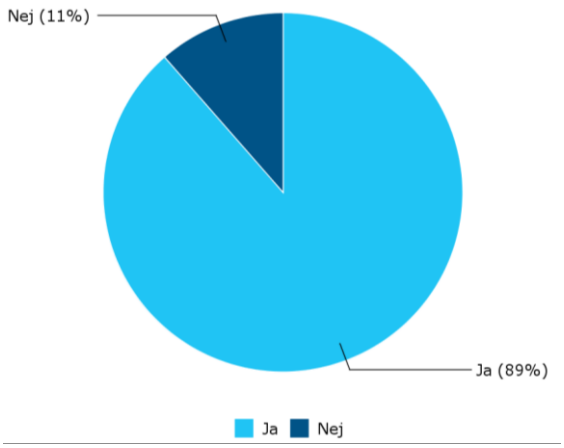
Med hensyn til ledelsesansvar har 70 % svaret, at de fungerer som leder for andre, heraf har 89 % svaret, at de har ansættelsesansvar. Samlet set er det 62,3 % af respondenterne, der har ansættelses– og ledelsesansvar.

Er du leder for andre?

70 % svarer at de er ledere for andre.

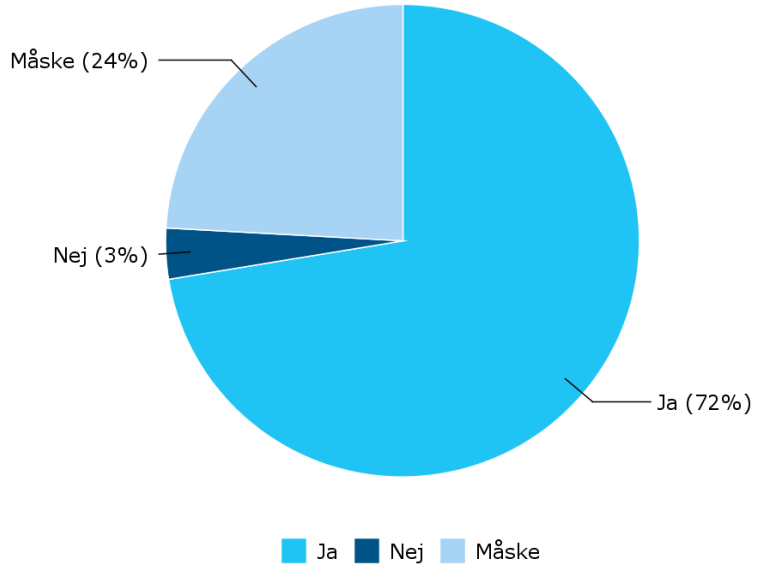
Har du ansættelsesansvar?

Af dem har 89 % ansættelsesansvar.

Mange af de adspurgte ledere med ansættelsesansvar ville også lægge vægt på den opridsede kompetenceprofil i en ansættelsessituation:

Er de kommende kandidaters færdigheder og kompetencer nogle, du i en ansættelsessituation ville lægge vægt på?

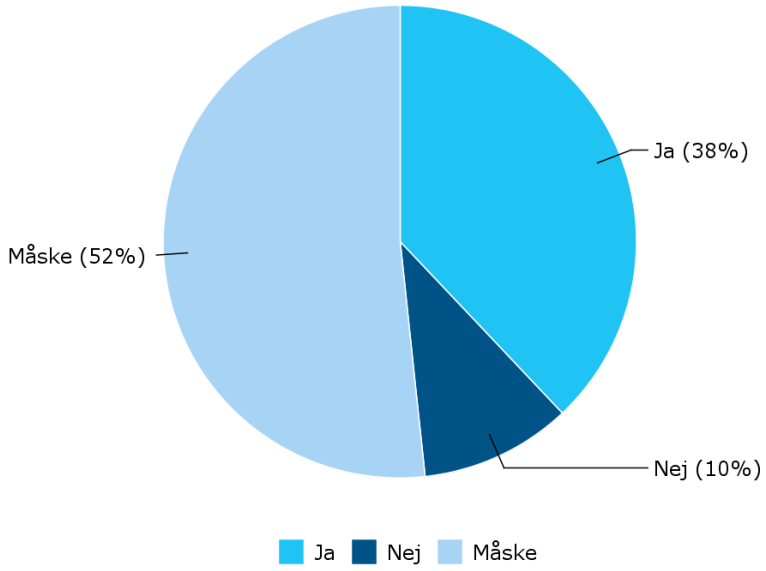
72 % svarer ja til at de ville lægge vægt på de opridsede færdigheder og kompetencer, kun 3 % ville ikke.

Kommentarerne understøtter antagelsen om at der er et klart behov for de foreslåede færdigheder og kompetencer:

- Uddannelsen har meget stor relevans ift paradigmeskiftet, der følger med reformen for ledere af skoler og for konsulenter
- I dag er alle de nævnte områder nogle jeg som leder forsøger at holde styr på . Det kunne være fint med flere, der har uddannelse til det
- Det gælder om at kunne matche tidens udfordringer på et metaniveau – eksempelvis inklusion og segregering, pædagogisk og social innovation, socialt entreprenørskab og empowerment mv.
- Især hvis undervisningen på masteruddannelsen er foregået ved inddragelse af praktikere som undervisere og at undervisningen er forbundet til praksis og forskning i praksis.

På spørgsmålet om, hvorvidt de vil *understøtte* denne efteruddannelse til de ansatte, de i forvejen har ansvaret for, var vurderingen lidt mere blandet:

Ville du som leder understøtte at dine ansatte videreuddanner sig ved at tage denne masteruddannelse?

Flest svarer "måske", men kun 10 % afviser som leder at understøtte ansattes videreuddannelse ved at tage denne masteruddannelse

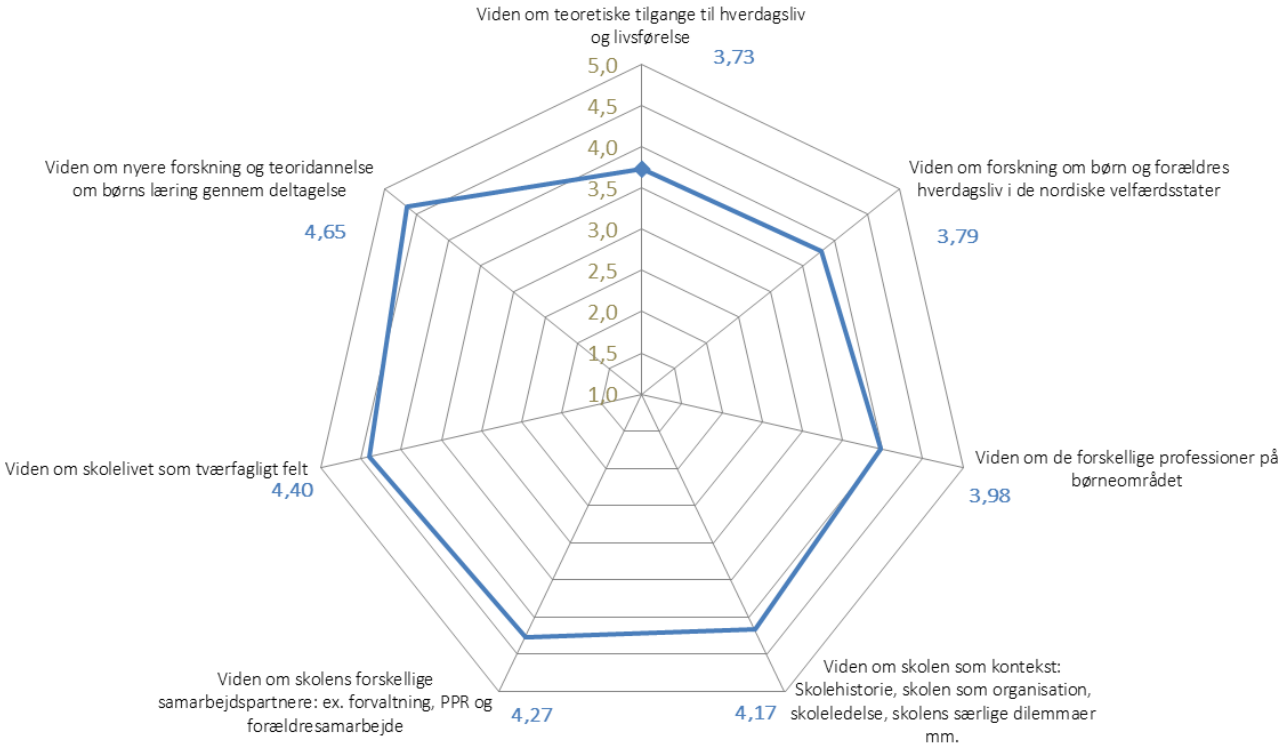
Kommentarerne omkring dette punkt peger på en udvidelse og justering af målgruppen og på en vis nervøsitet overfor om midlerne kan findes:

- Jeg tænker også det kunne være relevant for psykologer i PPR.
- Jeg ville synes den var relevant for mig selv eller for en souschef.
- Når det har relevans for skolen, og når organisationen har ressourcer til at finansiere deltagelsen.
- Der må være en tydelig kobling til dagtilbud som en del af "den nordiske skole".
- Hvis kompetencerne får en praksisfylde og relevans ved at uddannelsen og nogle af underviserne er forbundet til praksis – kender denne.
- De kommunale vilkår er presset og det kræver prioritering at sende medarbejdere på efteruddannelse

Besvarelserne af spørgsmål til uddannelsens foreslåede kompetenceprofil peger på, at denne profil i høj til meget høj grad efterspørges blandt aftagerne:

Viden

”Nedenfor listes nogle af de vidensområder som de kommende kandidater vil have indsigt i.
– I hvilken grad finder du, at disse vidensområder er relevante indenfor dit arbejdsområde?”

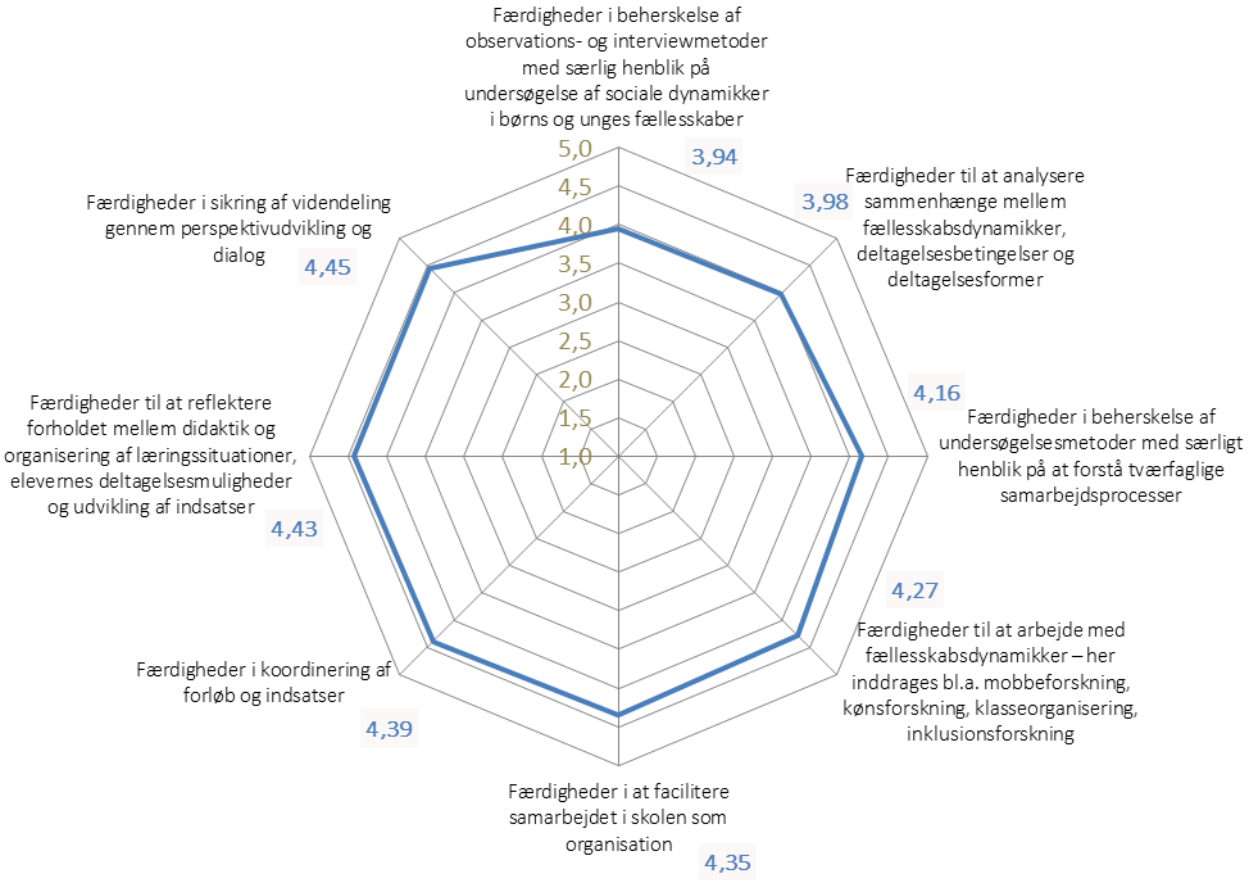
Gennemsnit af besvarelser – hvor 5 er ”I meget høj grad”, 3 er ”I nogen grad” og 1 er ”Slet ikke”

Gennemsnittet af vurderingerne af vigtigheden af de enkelte vidensområder varierer fra 3,73 til 4,65. Jo mere skolerettet området formuleres jo vigtigere vurderes det, men selv de mest generelle vidensområder vurderes som i nogen grad til i høj grad vigtige.

Færdigheder

"Nedenfor listes nogle af de centrale færdigheder, som kandidater fra den foreslåede uddannelse vil besidde.

I hvilken grad finder du, at disse færdigheder er relevante indenfor dit arbejdsområde?"

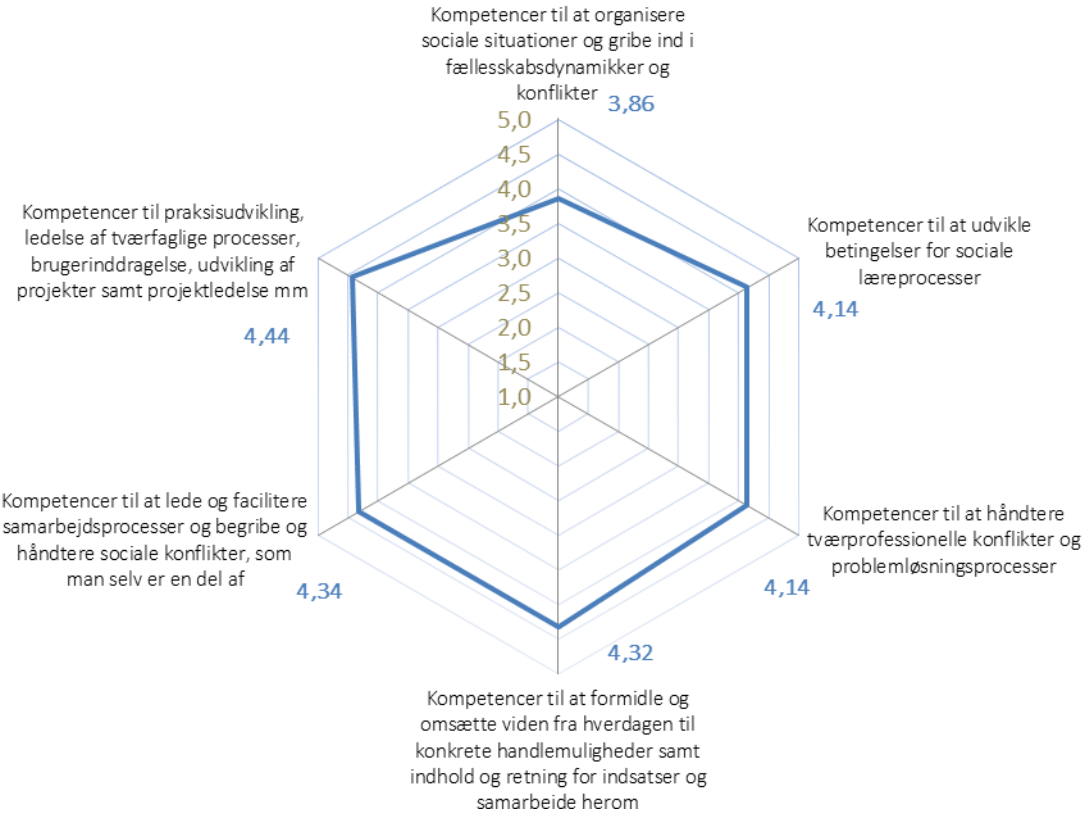
Gennemsnit af besvarelser – hvor 5 er "I meget høj grad", 3 er "I nogen grad" og 1 er "Slet ikke"

Gennemsnittet af vurderingerne af vigtigheden af de enkelte færdighedssområder varierer fra 3,94 til 4,45: Fra i høj grad vigtige til i høj grad og meget høj grad vigtige.

Kompetencer

"Nedenfor listes nogle af de centrale kompetencer, som kandidater fra den foreslåede uddannelse vil besidde.

I hvilken grad finder du, at disse kompetencer er relevante indenfor dit arbejdsområde?"

Gennemsnit af besvarelser – hvor 5 er "I meget høj grad", 3 er "I nogen grad" og 1 er "Slet ikke"

Gennemsnittet af vurderingerne af vigtigheden af de enkelte kompetenceområder varierer fra 3,86 til 4,44: Fra i høj grad vigtige til i høj grad og meget høj grad vigtige.

Kommentarer om beskæftigelse fra spørgeskemaundersøgelsen

Vi spurgte specifikt til, hvad der yderligere kunne styrke uddannelsens beskæftigelsessigte efter respondenternes mening. Spørgsmålet affødte en del forslag:

Hvad kunne efter din mening styrke denne uddannelses beskæftigelsessigte yderligere?
– Skriv dine forslag her:

- *At det er muligt som kommune at sende medarbejdere på uddannelsen, således at man kan "investere" i medarbejdere og holde på dem både under og efter uddannelsen. Måske kunne Undervisningsministeriet og Socialministeriet investere i nogle år så der kommer en overgang med tilskud – det er brugt især i Socialministeriet for at højne fagligheden.*
- *Folkeskolereform og inklusion angives som den politiske baggrund for forslaget. Studerende med læreruddannelse og undervisererfaring har automatisk i forvejen solid viden om skolen som organisation, opgaver og vilkår. Det er min vurdering, at uddannelsen vil være allermest velegnet til læreruddannede i forhold til formål med uddannelsen. Øge fokus på nødvendigheden af skolens tværfaglighed. Særligt fokus på Stee1ers / Socialforvaltningen / skole og tidlig forebyggelse*
- *Omhandle hele 0 – 16/18 års området – matche forestillingen om en læringsstrategi 0 – 16 som en fælles rød tråd for de pædagogiske, sociale og sundhedsfaglige professioner. Indeholde kompetencer til at analysere forskningens resultater, politiske krav, forvaltningsmæssige policier, og nye medarbejder–forventninger – ud fra videnskabelige metoder – og omsætte analysen til handleplaner, retningsgivende aftaler og nye tværprofessionelle eksperimenter i praksis. Besøg i andres verden – indsigt i andres og egne bevidste og ubevidste perspektiver – kontekster er forskellige*
- *At fokus udvides til ikke alene at omfatte skoler, men også de øvrige tværfaglige samarbejdspartnere*
- *Det vil være vigtigt, at sikre, at de studerende har et højt fagligt niveau når de optages.*
- *Et stort fokus på praksisnær kompetenceudvikling – og praksisnær organisationsudvikling*
- *I forhold til indsatser omkring læringsfællesskaber ud fra de kompetencer I beskriver, er det min vurdering, at de ikke kan stå uden relevant praksiserfaring.*
- *– at arbejde med betydningen af den enkeltes/faggruppers/familiers tilværelser holdninger, værdier, teorier og disses indflydelse på mange forskellige muligheder inden for samarbejdsformer, relationer/samspil og videreudvikling/vedligeholdelse – at kende til springet fra et studium til praksis, at tænke teoretisk og at omsætte det til et dagligt sprog, som falder i tråd med 'den anden'/'de andre'.*
- *Bl.a. konsulenternes opgave vedrørende inklusion/stærke børnefællesskaber ser ud til at blive styrket gennem denne uddannelse*

- *Hvis den er så praksisnær og anvendelsesorienteret som muligt! Hvis man tydeligt i løbet af uddannelsen kan se, at "Nu har jeg lært det her, det kan jeg gå hjem og bruge på den og den måde i min organisation".*
- *Hvis undervisning som sagt og de begreber og teorier, der undervises ud fra, er beriget af, at uddannelsen ved undervisere og indhold er forbundet til praksis – så den er tidsvarende, konkret og levende. Uddannelsens begreber og grundlag er potentielt adækvate for praksis – og dette potentiale kan bedst udfoldes ved at praksis reelt er "deltager" i uddannelsen ved inddragelse af praktikere som undervisere og vejledere/rådgivere for udformning af uddannelsens indhold og didaktik og metode. Dette kunne sikres ved et givende "match" af undervisere med en universitetsbaggrund og med en praksistilknytning.*
- *Jeg synes uddannelsen i høj grad skal tage hensyn til, at skolerne efter reformen bliver mere åbne overfor fritidsinstitutionerne, sport og fritidsliv, andre uddannelsesinstitutioner osv. Uddannelsen må ikke forstå skolen som en lukket selvstændig enhed.*
- *Forskellen mellem masteruddannelse i Skolelivets Socialpsykologi og pæd.psyk. uddannelsen skal tydeliggøres–. Den historiske og samfundsmæssige betydning for skolelivet skal vægtes. Der er for lidt fokus på skolen som en del af samfundsudviklingen med udgangspunkt i historien.*
- *I første afsnit side 1 nævnes i en parentes "læreruddannelse" – her bør pædagoguddannelse også nævnes! Det vil sikre, at flere pædagoger vil være opmærksomme på uddannelsesmuligheden og dermed tilgodese beskæftigelsessigtet.*

Samlet set har spørgeskemaundersøgelsen har bekræftet, at den foreslåede uddannelse rammer et behov på arbejdsmarkedet samt, at de angivne kompetencer kan siges at være relevante og ikke matches af eksisterende uddannelsestilbud. Interviewundersøgelsen bekræfter ligeledes dette billede, men giver samtidig anledning til en række justeringer af både uddannelsens titel og indhold.

Kommentarer om andet fra spørgeskemaundersøgelsen

Vi gav mulighed for at folk kunne komme med mere uddybende kvalitative kommentarer.

Et område, der fremhæves som centralt og en smule underbeskrevet i uddannelsesbeskrivelsen, er de tværfaglige indsatser, der er et helt centralt satsningsområde i langt de fleste kommuner. Da det samtidigt er et centralt forskningsområde ved institut for Psykologi og Uddannelsesforskning på RUC er dette blevet prioriteret i den efterfølgende uddannelsesbeskrivelse og blevet beskrevet som et selvstændigt tema i uddannelsens kompetenceprofil.

Har du andre kommentarer? – Skriv dine kommentarer her:

- *Jeg tænker, at uddannelsen dækker et væsentligt indsatsområde – især i dag, hvor det tværprofessionelle samarbejde i den grad skal udvikles. Jeg tænker også, at det er vigtigt med en master, der tager udgangspunkt i "almenområdet" da det er i almenområdet læringsfællesskaberne skal styrkes. Det vil sige, at perspektivet bliver et ganske andet end, når udgangspunktet er specialområdet såvel socialt som skolemæssigt. På sigt vil det få indflydelse på, at begreber som inklusion og rummelighed forsvinder.*
- *Forslaget er vældig godt. Det sigter meget præcist mod formentlig den største problemkreds i folkeskolen, og uddannelsens opbygning, mål og detaljer afspejler udmærket dette. Jeg vurderer, at uddannelsen kan producere specialister/konsulenter, som der vil være stor brug for i skolen, og som potentielt vil kunne opleves som værdifulde og nødvendige medarbejdere både "på gulvet", i specialistkredsen omkring skolen og af skoleledelsen. Jeg har dog den bekymring, at nogle få formuleringer i forslaget vil kunne undre. Det drejer sig især om afsnittet midt på s. 2," – uddanne personalegrupper til at inddrage, organisere og lede de tværprofessionelle parter – – ". Det er efter min mening for ambitiøst og vil "træde andre over tæerne". Jeg ville foretrække formuleringer mere i retning af "indgå i – facilitere – tage medansvar for o.l.".*
- *Synliggør sammenhængen mellem, at elever er i flow læringsmæssigt og deres trivsel. I daglig tale laves der dikotomier: trivsel/læring, dannelse/målstyring osv. Disse (fejl)opfattelser kan indlæses i jeres fokus – eller sagt på en anden måde, i kan bevidst modgå, at det indløses ;)Undervisning i magt og autoritetsforståelser historisk set (børn voksne) har inspireret mig til at forstå, hvorfor vi altid i Danmark tænker, at eleverne først skal trives, derefter lære ..."*
- *Spændende forslag. Kunne der arbejdes på en lignende model for 0 – 6 års området?*
- *I Folkeskolen – på skoleniveau, er masteruddannelsen ikke mindst relevant for den øverste skoleleder.*
- *Der er en hårfin balance mellem at sikre uddannelse til feltet, men ikke lave den så snæver, at det kun bliver folk, der allerede arbejder i felt, som erhverver sig uddannelsen. Erfaringer i bredere kontekst, styrker – efter min mening – uddannelsen indhold og kvalitet via praksisinddragelse fra deltagerne.*
- *På side 2 omtales "fritidspædagoger" – der findes faktisk kun en kategori på feltet: pædagoger – bedre at skrive pædagoger i fritidsinstitutioner, hvis I vil markere, at der er tale om pædagoger udenfor den obligatoriske undervisningstid som er ansat i Skolefritidsordning, fritidshjem og klubber. På samme side længere nede er der omtale om læreres udsatte position og oplevelser af afmagt mv. Der bør tilføjes et afsnit der omtaler pædagogers ditto oplevelse af at miste deres fodfæste i det pædagogiske arbejde med børn i fritiden, når skoledagen forlænges, og de skal ind i undervisningstiden. På side 3 forneden omtales igen kun "læreres" ift deres hverdagserfaringer. Pædagogerne skal også nævnes. Generelt mangler jeg trivsel som begreb i beskrivelsen af uddannelsen. Jf at det er det tredje hovedmål med folkeskolereformen!*

Aftagerundersøgelsens fase 3: Kvalitativ interviewundersøgelse blandt potentielle aftagere og skoleaktører

I den kvalitative interviewundersøgelse har vi interviewet 3 centrale personer på området, der blev identificeret gennem henvendelse til skolelederforeningen, undervisningsministeriet og børne- og kulturchefforeningen:

1. Claus Hjortdal, formand for Skolelederforeningen, læreruddannet og har erfaringer med arbejdet som lærer og skoleleder flere steder i det nordvestjyske. Han har desuden lang organisatorisk erfaring, bl.a. som lokalformand og næstformand i Skolelederforeningen i de sidste seks år
2. Hanne Dollerup, Næstformand i Børne- & Kulturchefforeningen, Børne- og Kulturdirektør i Kalundborg – tidligere ansættelse som leder i forvaltningen i Slangerup, Hundested og Halsnæs Kommune
3. Jonas Wittendorf, Teamleder for inklusionskonsulenterne i Undervisningsministeriet. Han har baggrund som folkeskolelærer, en diplomuddannelse i Innovationsledelse, projektstyring og organisationsudvikling, ledelseserfaring fra folkeskoleområdet og har desuden været udviklingskonsulent i Børn– og ungesekretariatet i Holbæk Kommune, hvor han beskæftigede sig med blandt andet implementeringen af Strategi for Fremtidens folkeskole.

De områder, som de tre centrale personer gerne så beskrevet yderligere var:

- En styrkelse af beskrivelserne af skolereformen og den måde, som uddannelsen møder udfordringerne i det udviklingsarbejde kommuner og skoler er i gang med.
- En styrkelse af beskrivelserne af uddannelsens indhold med henblik på at styrke indsatserne omkring udsatte børn og deres skoleliv.
- Det blev desuden påpeget, at det bør fremgå tydeligere, at uddannelsen kan bruges til at styrke skolernes "faglige fyrtårne", og beskrivelsen de af de funktioner, som uddannelsen kan anvendes til at kvalitetsudvikle, bør uddybes
- Endelig blev det efterspurgt, om forbindelsen mellem uddannelsens forskellige elementer som fx skolehistorie – skolen som kontekst – teori, viden og ny forskning – og betydninger for praksis kunne fremskrives tydeligere – særligt betydningen af de mere teoretiske og lidt abstrakte elementer kunne kobles bedre til de aktuelle udfordringer i praksis – gennem inddragelse af praktiske eksempler, og evt undervisningselementer, der inddrager praktikere.
- Denne kobling kunne konkret styrkes gennem flere beskrivelser af sammenhænge mellem uddannelsens moduler.

Samtlige forslag fra eksperterne er inddraget og adresseret i den videre udvikling og skærpelse af uddannelsesbeskrivelsen.

Interviewene blev gennemført telefonisk med udgangspunkt i samme spørgeguide som i fase 1 på side 3.

Claus Hjortdal
formand for Skolelederforeningen

Når vi tager ansvaret så falder relationerne til ro – det gælder både når ledere tager ansvaret og alle falder til ro og det gælder når læreren træder i karakter. Når man viger et skridt tilbage ift det ansvar, så bliver der uro – det er små fine mekanismer, der betyder utrolig meget. Det handler om at styre et fællesskab og at kunne styre de mekanismer. Det er virkelig et sted, hvor der er udviklingspotentiale – hvor der er mulighed for at skabe udvikling.

Man kan sige, at her er der virkelig noget 'jord at få ploven ned i – her er vi ikke gode nok

Større og større skoler får brug for faglige fyrtårne og pædagogiske ledere og jeg tror, at faglige fyrtårne og forskellige ledere vil gå den vej I beskriver – de kan både bruge det til hvis de har lyst at gå ledelsesvejen og hvis de vil være mellemledere, koordinatorer, vejledere …

Skolen bliver vigtigere og vigtigere og større og større – som et helt sogn. Hvordan får vi skabt det nye dér uden blot at reproducere. Nu er specialtilbuddene på selve skolen, men hvordan bliver de noget andet end det der var før, og hvordan får vi skabt fællesskaber, uden at det ender med, at de bare sidder der – at vi bare rummer dem …

Hanne Dollerup,
Næstformand i Børne- & Kulturchefforeningen, Børne- og Kulturdirektør i Kalundborg

Med den nyeste udvikling på børneområdet, så tænker jeg, at der generelt er et behov for at adressere nye typer af funktioner i forhold til forskellige tilbud og funktioner i forhold til folkeskoleudviklingen – og her tænker jeg, at en uddannelse som denne her kan give et centralt bidrag.

Det vil være væsentligt om masteruddannelsen i skolelivets socialpsykologi kobles endnu tydeligere til mange kommuners aktuelle udfordring med at udvikle læringsmiljøer, der understøtter både trivsel, læring & udvikling. … Mit hovedindtryk, når jeg læser om uddannelsen, er, at I har ramt fint ned i diskussionerne omkring læringsmiljøer – og behovet for at analysere samarbejdet omkring dem – og dynamikkerne i relationerne mellem både børn og professionelle og professionelle imellem – det er meget vigtigt.

Uddannelsen bliver et godt tilbud til pædagogiske konsulenter og i forhold til udviklingen af særlige funktioner i forhold til skolereform– og inklusionsarbejdet både centralt i kommunen og på skolerne.

Det bliver nok i første omgang ikke almindeligt kommunalt ansatte lærere og pædagoger, der vil få adgang til uddannelsen, men med reformen har vi nok på sigt brug for at erkende, at vi skal give vores lærere noget efter– og videreuddannelse i kommunerne – det er en modningsproces, som vi bare ikke er kommet så langt med endnu.

Jonas Wittendorff
Teamleder for inklusionskonsulenterne i Undervisningsministeriet

I forhold til den praksis, som vi observerer, ville det være meget spændende, hvis folk fik noget mere af det, som denne her uddannelse kan.

Fra min stol er uddannelsens fokus lige i øjet og helt i forlængelse af de behov, som vi også møder i vores samarbejde med kommunerne. Det er en spændende ide, der ligger bag, og jeg efterlades meget opmuntret.

Vi ved at styringskæden skal hænge sammen for at få det til at lykkes, og her er det væsentligt at man har indsigt i alle de forbindelser, og indsigt i de steder eller tidspunkter, der kan få kæden til at hoppe af.

Det, der er brug for, er at kvalificere folk til selv at lave analyserne af, hvad der er på spil i situationen, og analysere sig frem til hvad der er relevante udfordringer og løsninger konkret. Muligheden for at analysere de mange modstridende rationaler eller logikker, der er i spil, når vi diskuterer inklusion – og så selv udvikle det der er brug for,

Deltagerne kunne både være inklusionsvejledere, men også skoleledere, PPR–medarbejdere og kommunale konsulenter – altså skolekonsulenter og pædagogiske konsulenter. AKT–konsulenterne er vel efterhånden også ved at være sporede i den retning. I kommunerne er der jo 98 forskellige eksempler på hvordan man har organiseret sig, men det er i den slags positioner, at det kunne være relevant at have denne her uddannelse.

Forelæggelse for aftagerpanelet på Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning

Oplæg til Masteruddannelse i Skolelivets Socialpsykologi – herunder uddannelsens kompetenceprofil – har været udsendt til instituttets aftagerpanel i juni 2014 (Notat) og september 2014 (beskrivelse af uddannelsen – herunder kompetenceprofil).

Medlem af aftagerpanelet Hanne Dorthe Fischer, uddannelsesdirektør UC Sjælland og medlem af den nationale styregruppe for Ny Læreruddannelse under Rektorkollegiet kommenterer forslaget således:

Uddannelsen lægger sig tæt op af det arbejde, der er etableret i forbindelse med folkeskolereformen. Her vil uddannelsen i høj grad imødekomme den efterspørgsel vi oplever i vores dialog med kommunerne. Uddannelsen er meget aktuel og de emner, som den adresserer taler på flere niveauer ind i den skoleudvikling, som vi oplever, sker i kommunerne, hvor bl.a. inklusion og tværfaglige dialoger er på dagsordenen. Uddannelsen vil derfor understøtte det allerede igangsatte arbejde med reformen og give muligheder for at arbejde med en mere sammensat indsats på flere niveauer. I den forbindelse er særligt uddannelsens blik for de dialogiske snitflader mellem skolelivets aktører er en styrke – blandt andet i forbindelse med inklusionsarbejdet, der ude i kommunerne kræver et blik på de mange relationer og fagligheder, som er i spil. Samtidig understøttes arbejdet af på den ene side en forskningsmæssig forankring i universitetsregi og på den anden side den nære fokus på anvendeligheden i praksis, hvilket er en stor styrke.

Jeg betragter uddannelsen som en relevant og aktuelt bud på kvalificerende uddannelse til blandt andet aktører fra professionsskoler, folkeskoler, skoleledelser og kommunale forvaltninger.

Medlem af aftagerpanelet Peter Villads Vedel, pædagogisk konsulent i Undervisningsministeriet, Kvalitets- og tilsynsstyrelsen bemærker ligeledes, at han finder uddannelsen utroligt relevant.

Instituttet vurderer herefter, at det er lykkedes at imødekomme aftagerbehov i høj grad – herunder på baggrund af den omfattende kvalitative og kvantitative spørgeskemaundersøgelse og kvalitative interviews med repræsentanter for aftagere.

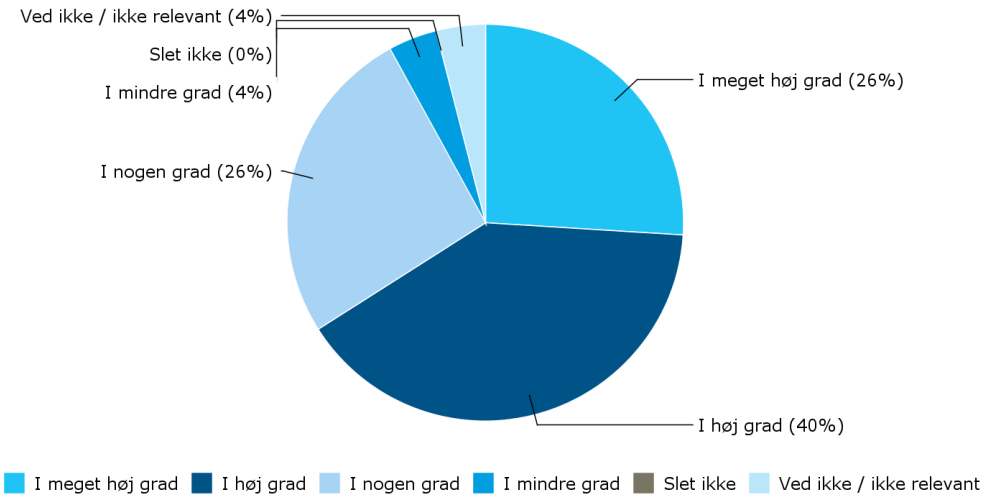
Samlet konklusion på aftagerundersøgelsen

Uddannelsens relevans og beskæftigelsessigte

Aftagerne i både spørgeskema– og interviewundersøgelsen kommer med positive tilkendegivelser af, at der er et behov for en ny masteruddannelse i Skolelivets Socialpsykologi, men tilkendegiver også at selv om der er ved at komme en bredere erkendelse af behovet for videreuddannelse på skoleområdet, så kan det være et problem, at der ikke har været tradition for længerevarende efteruddannelse af skolens professionelle. Der er i høj grad tale om, at den foreslåede uddannelse rammer ned dér, hvor skoleverdenen er i opbrud lige nu.

I spørgeskemaundersøgelsen spurgte vi dels ind til sandsynligheden for, at en sådan efteruddannelse faktisk ville blive værdsat og bevilliget (understøttet), men også til i hvor høj grad den ville kunne bidrage til noget nyt:

I hvilken grad finder du at kandidater fra den foreslåede uddannelse ville kunne indgå på en ny, produktiv måde i din organisation?

Som det fremgår af figuren, har 66 % af aftagerne vurderet muligheden for, at kommende kandidater fra uddannelsen vil kunne indgå på en ny og produktiv måde i deres respektive organisationer som høj eller meget høj, og knap en femtedel vurderer, at denne mulighed i nogen grad er til stede, mens det kun er meget få som svarer slet ikke" (0 %) eller "i mindre grad" (4 %).

Man skal her bemærke, at "ny og produktiv måde" vægtlægges i spørgsmålet – således at den andel af kandidaterne, der vil kunne ansættes som en del af den almindelige eksisterende praksis, ikke er medtaget i den høje vurdering af "det nye og produktive" beskæftigelsespotentiale. Det ser altså samlet set ud til, at der er et godt beskæftigelsespotentiale for kandidaterne.

Spørgeskema vedrørende oprettelse af ny masteruddannelse – Master i Skolelivets Socialpsykologi ved Roskilde Universitet

Tak for din deltagelse.

Ansvarlig for spørgeskemaet:
Institutleder Anders Siig Andersen, PAES, RUC

Samt:
Charlotte Højholt, lektor, RUC
Maja Røn Larsen, adjunkt, RUC
Erik Axel, professor, RUC
Peter Busch–Jensen, adjunkt, RUC
Nathasja Haldbæk vant Veen, direktionskonsulent for uddannelse, UCSJ
Lena Venborg, prorektor, UCSJ

Hvor er du ansat?

Flere muligheder kan vælges

(1) ❑ Stat
(2) ❑ Region
(3) ❑ Kommune
(7) ❑ Uddannelsesinstitution
(4) ❑ Privat virksomhed
(5) ❑ Frivillig organisation / ngo
(6) ❑ Andet _____

Hvis uddannelsesinstitution, hvilken slags?

(2) ❑ grundskole

(3) ❑ læreruddannelse

(4) ❑ gymnasium

(6) ❑ Andet _____

Nedenfor listes nogle af de *vidensområder* som de kommende kandidater vil have indsigt i.

I hvilken grad finder du, at disse *vidensområder* er relevante indenfor dit arbejdsområde?

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Viden om nyere forskning og teoridannelse om børns læring gennem deltagelse	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Viden om teoretiske tilgange til hverdagsliv og livsførelse	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Viden om forskning om børn og forældres hverdagsliv i de nordiske velfærdsstater	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Viden om skolen som kontekst: Skolehistorie, skolen som organisation, skoleledelse, skolens særlige dilemmaer mm.	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Viden om skolelivet som tværfagligt felt	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Viden om de forskellige professioner på børneområdet	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Viden om skolens forskellige samarbejdspartnere: ex. forvaltning, PPR og forældresamarbejde	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑

Nedenfor listes nogle af de *centrale kompetencer og færdigheder*, som kandidater fra den foreslåede uddannelse vil besidde.

I hvilken grad finder du, at disse *færdigheder* er relevante indenfor dit arbejdsområde?

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Færdigheder i beherskelse af observations– og interviewmetoder med særlig henblik på undersøgelse af sociale dynamikker i børns og unges fællesskaber	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Færdigheder i beherskelse af undersøgelsesmetoder med særligt henblik på at forstå tværfaglige	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
samarbejdsprocesser						
Færdigheder til at analysere sammenhænge mellem fællesskabsdynamikker, deltagelsesbetingelser og deltagelsesformer	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Færdigheder til at arbejde med fællesskabsdynamikker – her inddrages bl.a. mobbeforskning, kønsforskning, klasseorganisering, inklusionsforskning	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Færdigheder til at reflektere forholdet mellem didaktik og organisering af læringssituationer, elevernes deltagelsesmuligheder og udvikling af indsatser	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Færdigheder i at facilitere samarbejdet i skolen som organisation	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Færdigheder i sikring af videndeling gennem perspektivudvikling og dialog	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Færdigheder i koordinering af forløb og indsatser	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑

Nedenfor listes nogle af de *centrale kompetencer og færdigheder*, som kandidater fra den foreslåede uddannelse vil besidde.

I hvilken grad finder du, at disse *kompetencer* er relevante indenfor dit arbejdsområde?

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Kompetencer til at organisere sociale situationer og gribe ind i fællesskabsdynamikker og konflikter	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Kompetencer til at udvikle betingelser for sociale læreprocesser	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Kompetencer til at håndtere tværprofessionelle konflikter og problemløsningsprocesser	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Kompetencer til at formidle og omsætte viden fra hverdagen til konkrete handlemuligheder samt indhold og retning for indsatser og samarbejde herom	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑
Kompetencer til at lede og facilitere samarbejdsprocesser og begribe og håndtere sociale konflikter, som man selv er en del af	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Kompetencer til praksisudvikling, ledelse af tværfaglige processer, brugerinddragelse, udvikling af projekter samt projektledelse mm	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑

I hvilken grad vurderer du, at de kommende kandidaters færdigheder og kompetencer savnes i din organisation?

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke / ikke relevant
Angiv dit svar her:	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑

I hvilken grad finder du at kandidater fra den foreslåede uddannelse ville kunne indgå på en ny, produktiv måde i din organisation?

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke / ikke relevant
Angiv dit svar her:	(5) ❑	(4) ❑	(3) ❑	(2) ❑	(1) ❑	(6) ❑

Er du leder for andre?

(1) ❑ Ja

(2) ❑ Nej

(3) ❑ Ikke relevant

Har du ansættelsesansvar?

(1) ❑ Ja

(2) ❑ Nej

Er de kommende kandidaters færdigheder og kompetencer nogle, du i en ansættelsessituation ville lægge vægt på?

Uddyb gerne dit svar i tekstfeltet til højre for svarknappen.

(1) ❑ Ja _____

(2) ❑ Nej _____

(3) ❑ Måske _____

Ville du som leder understøtte at dine ansatte videreuddanner sig ved at tage denne masteruddannelse?

Uddyb gerne dit svar i tekstfeltet til højre for svarknappen.

(1) ❑ Ja _____

(2) ❑ Nej _____

(3) ❑ Måske _____

Hvad kunne efter din mening styrke denne uddannelses beskæftigelsessigte yderligere?

Skriv dine forslag her:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Har du andre kommentarer?

Skriv dine kommentarer her:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Tryk på knappen ”Afslut” så er du færdig med skemaet.

Tak for din hjælp!